

עשייה ציונית, בלי מרכאות, באזורנו

ראיון עם **יעל רייך** לרגל פרישתה מתפקידה
כמנהלת "שותפות 2000 - כרמיאל-משגב-פיטסבורג".

-מלכה מאור -

יעל רייך, תושבת יובלים, פרשה באמצע חודש מאי השנה מתפקידה כמנהלת "שותפות 2000 - הסוכנות היהודית - כרמיאל-משגב-פיטסבורג", תפקיד בו כיהנה משך 8.5 שנים. במהלך שנים אלה קיבעה ובססה את מעמדה של השותפות, התוותה את דרכי פעולתה, מימשה פרויקטים באזורנו מחזון למציאות והביאה לשותפות אמיתית בין מנהיגי כרמיאל, משגב וראשי הקהילה היהודית בפיטסבורג, ארה"ב.

כתבה זו מוגשת כהצדעה ליעל רייך על פועלה המסור שהניב פירות משמעותיים לאזור, שהביאה את השותפות הנ"ל כדוגמה ומופת לשותפויות אחרות במסגרת "שותפות 2000", וכל זאת בדרכה שלה - בענווה, בצניעות ובשקט המאפיינים אותה.

הצעיר, שלא ידע את השואה. מי ששלט ובלט עד אז בעולם היהודי בתפוצות היו בני דור ניצולי השואה, שחשוב היה להם שתהיה לעם היהודי מדינה, ולכן הם תרמו לה באופנים שונים. בדור שנולד אחר כך החלה תופעת התבוללות משמעותית שהטרידה את הדור המבוגר. בעקבות כך נולד הרעיון של שותפויות, אשר יחבר קהילות יהודיות בתפוצות עם אזורים מסוימים קבועים בישראל, כשהחשיבה שעמדה מאחוריו הוא שחיבור כזה יאפשר

הדגל של הסוכנות היהודית, המופעלת דרך המחלקה לישראל. היא נוסדה ב-1995. התכנית באה לענות על הצורך של הקהילות היהודיות בעולם, ובעיקר בצפון אמריקה, לחפש דרכים לחיבור בין הדור הצעיר לבין היהדות ומדינת ישראל. אלה פנו לחבר הנאמנים של הסוכנות היהודית (שהוא, בעצם, הגוף היהודי הבינלאומי הגדול ביותר, הדואג לעתידו של העם היהודי), ובקשו ממנו לחשוב על תכנית חדשה שתהיה אטרקטיבית ומעניינת לדור

כדי לעמוד על פעילותה של רייך, כמנהלת השותפות, צריך להבין, תחילה, מהי "שותפות 2000".

"שותפות 2000" - אחת מתכניות הדגל של הסוכנות היהודית

הרקע להקמתה ואופן הפעלתה מהי "שותפות 2000", מתי הוקמה ולאיזה צורך? יעל: "שותפות 2000 היא אחת מתכניות

שותפות כרמיאל-משגב-פיטסבורג

ניהול השותפות באזורנו - "תפקיד ציוני וערכי ממדרגה ראשונה"

מה היה תפקידך כמנהלת השותפות כרמיאל-משגב-פיטסבורג?

יעל: "תפקיד, בעזרת הצוות שלידידי - איה עובדיה וקרן וייכמן, היה לנהל את השותפות כאן ובפיטסבורג, לכוון את יושבי הראש וועדות ההיגוי, לדאוג לתפעול שוטף של הנושאים שוועדת ההיגוי מחליטה עליהם ברמה של החלטה מדינית-אסטרטגית, לדאוג להפעלת ציבור המתנדבים העובד בצד הישראלי (בצד האמריקאי דואג לעשות זאת הצוות המקצועי, בתיאום איתי) ולכנס את ועדת ההיגוי וועדות המשנה על כל הלוגיסטיקה הכרוכה בכך:

מהקהילות המעורבות בשותפות יש יושבי ראש שהם מתווי המדיניות, לצידם פועלים ועדות משנה ובעלי תפקידים, שכולם התנדבותיים, ועל יד זה פועל צוות מקצועי העוזר להם ליישם את הדברים. בצד הישראלי זה היה קצת יותר קשה כי המתנדבים אצלנו לא משחררות כל כך מהר את החבל כדי שמישהו אחר יכתוב להם דברים המשרתים את האזור. לכן, בוועדת ההיגוי הישראלית, בכל השותפויות, נעשה שילוב בו יש מתנדבים ונושאי תפקידים הנותנים את הטון, ואיתם פועלים נציגי הרשויות המחברים את הועדה לקרקע ומוודאים שהתכניות לא יהיו מנותקות ממה שקורה ומהצרכים הנובעים מהתכנון של ההתפתחות האזורית".

יעל עם חברי משלחת נוער מפיטסבורג שביקרה בארץ ותלמידים מתיכון משגב, בפגישה עם חברי לצוות של בנה, ארבל רייך ז"ל

פעמיים בשנה מתקיימות באזורנו ועדות היגוי משותפות, כאן, כשהרעיון הוא להביא לישראל את נציגי פיטסבורג שיפעלו עם הוועדות. ועדת ההיגוי המשותפת מתכנסת פעמיים בשנה. אצלנו, אחת לשנתיים, הישיבות מתקיימות בפיטסבורג (בזמנו זה היה גם עם בולטימור), מתוך מחשבה שמאוד חשוב שגם הפעילים הישראליים יהיו שם ויחוו את העולם היהודי והחיים בקהילה היהודית, ובהזדמנות זו גם יחשפו את ישראל ואת השותפות, במפגשים ובאירועים שמקיימים שם לכבודנו. צריך לזכור שכשמגיעים לכאן נציגי ועדת ההיגוי מפיטסבורג, המשלחות אינן גדולות בשל העלויות ובשל אילוצים כמו: עבודה וכד". יעל רייך ניהלה את השותפות משך 8.5 שנים, לאחר ש-4 מנהלים, קודמיה, עזבו

התכנית 'שותפות 2000' באה לענות על הצורך של הקהילות היהודיות בעולם, ובעיקר בצפון אמריקה, לחפש דרכים לחיבור בין הדור הצעיר בתפוצות לבין היהדות ומדינת ישראל.

לאנשי הקהילות בחו"ל להתחבר ברקע האישי-חוויתי אשר יעורר בהם את הזיקה למדינת ישראל ולזהות היהודית, לפעילות היהודית המתקיימת בקהילה, לפדריציה וכו'.

רעיון זה היה מהפכני ושונה. כל התרומות שנתקבלו עד אז מיהדות התפוצות הופנו לארגונים שעליהם שמו את שם התורם, כגון: מתנ"סים, גני ילדים, בתי חולים וכדומה. כלומר, לתורם לא היה כל קשר עם ישראלים החיים בארץ. תכנית השותפויות אפשרה את הקשר.

במסגרת התכנית הוקמו 14 שותפויות ראשוניות, כפיילוט (ובהן השותפות שלנו, שכללה בהתחלה גם את בולטימור) עם קהילות שהיו גדולות יחסית, שתרומתם הכספית הייתה נכבדה. תחילתה של התכנית לוותה בחששות שמא היא לא תצליח או שאולי תנגוס מהמשאבים שמעבירים לתקציב הליבה של הסוכנות היהודית, המממן את פעולותיה למען תושבי ישראל והעם היהודי בכלל. אולם, עם הפעלתה נוכחו לדעת כי התכנית תפסה תאוצה גדולה ומינפה תרומות רבות, לא במקום התרומות שהועברו עד אז, אלא בנוסף להן.

היום, לאחר 14 שנים יש 45 שותפויות החובקות כמעט את כל הקהילות היהודיות בעולם - לא רק את צפון אמריקה אלא גם את קנדה, אירופה, דרום אמריקה, דרום אפריקה, ועדיין יש קהילות הרוצות להצטרף לתכנית".

כיצד נעשה ה"שידוך" בין הקהילות היהודיות לאזורים בארץ?

יעל: "הרעיון היה לפתח אזורי פריפריה שונים בארץ. ניתן לומר שחלק מפעילות השותפות יהיה בתחומים בהם פעלה תכנית 'שיקום שכונות' שעזרה בפיתוחם של אזורי פריפריה במדינה, ויחד עם זה היא כללה את האלמנט של גשר עם העולם היהודי. לכן המחשבה הייתה על חיבורים של אזור כפרי עם אזור עירוני, במקרה שלנו זה כרמיאל עם משגב, כשהמטרה היא לפתח את כל האזור. עם ההחלטה על התכנית, הגיעו נציגי הקהילות היהודיות לארץ, הסתובבו בה, הכירו והתרשמו, והקהילות בחרו לעצמן עם מי הן רוצות להתחבר. אותנו בחרו, בזמנו, קהילות פיטסבורג ובולטימור, וכך התחילה השותפות".

על פי איזה מודל החלה "שותפות 2000" לפעול וכיצד היא פועלת היום?

יעל: "הרעיון היה לפעול לפי מודל שעובד בארה"ב, שהם נותני הטון בשותפויות, לפני, לתורמים שתורמים לקהילה היהודית, למדינת ישראל ולעם היהודי. נותנים תפקידי כבוד ולכן הם המובילים. לצידם פועל צוות מקצועי המבצע את המדיניות, אך לא קובע אותה. כך נולד הרעיון של ועדת ההיגוי: לכל אחת

בזה אחר זה לאחר שנת עבודה אחת. לתפקיד הגיעה לאחר מספר תפקידים שעשתה בסוכנות היהודית (מניין שנות עבודתה בסוכנות מסתכם ב-25 שנה). במקצועה היא עובדת סוציאלית - תואר ראשון ושני עם התמחות בארגון ומינהל. תפקידה הראשון היה ב"מבצע משה" בקליטת עולי אתיופיה, "תפקיד מדהים ומאתגר", לאחר מכן שימשה כמנהלת מרכז הקליטה לעולים בכרמיאל, בהמשך הייתה אחראית על כל התכניות לצעירים במחוז הצפון של הסוכנות (אולפני קיבוץ ומרכזי קליטה), התפקיד בו שימשה כאשר עניינו אותה בניהול השותפות.

מה גרם לך להיענות לפנייה ולפנות לניהול השותפות?

יעל: "אחרי 17 שנים בתחום העלייה והקליטה, נראה לי שונה ומעניין לעבור למשהו שקשור לעולם היהודי בתפוצות, אותו פחות הכרתי, לקהילות היהודיות, כיצד הן מתנהלות, במה ניתן לעזור להן - כולל החיבור שלהן לישראל. זה עולם מופלא וכובש. אפילו היום אני מדברת על התפקיד בהתלהבות. זה תפקיד ציוני וערכי ממדרגה ראשונה שהייתה לי הזכות לעשות ולקדם אותו ולתרום בו במשך תקופה משמעותית שהשאירה את חותמה, ולהביא אותה להישגים".

לאור הניסיון עם קודמיה, ביקשו ממנה ראשי הרשויות בכרמיאל ומשגב, עם כניסתה לתפקיד: "רק אל תברחי לנו אחרי שנה..." יעל, לא רק שלא ברחו, אלא הצמיחה והאדירה את השותפות באזורנו באופן מעורר גאווה: מבין 45 השותפויות הקיימות היום בתכנית "שותפות 2000", נחשבת השותפות כרמיאל-משגב-פיטסבורג לשותפות מובילה ומאוד טובה. יעל: "אחת לשנה יש מעין 'אוסקר' של השותפויות ואחת התכניות שלנו, של 'פורום הנשים', זכתה בפרס הצטיינות. גם מבחינת ההתנהלות שלנו עם המתנדבים, מבחינה ארגונית ובצורת העבודה שלנו אנחנו נחשבים לטובים מאוד ומשותפויות אחרות באים ללמוד אצלנו, אבל גם לנו יש מה ללמוד מאחרים ולשאוב מהם רעיונות. לדוגמה, בועדת ההיגוי האחרונה נסענו לסויר למידה בשותפות של בית שמש כדי לבדוק רעיונות בתחום התיירות, אליו נכנסנו לאחרונה. הם עוסקים בו כבר 5 שנים".

חיבור הקהילות השותפות למדינת ישראל ולזהות היהודית באמצעות תכניות ייחודיות כיצד מגשימים את המטרה של חיבור הקהילה השותפה למדינת ישראל ולזהות היהודית?

יעל: "אנחנו עושים את זה באמצעות תכניות המאפשרות להם חיבור חוויתי ושותפות בעשייה. חלק מהתכניות,

המתבצעות פה, מקנות להם הזדמנות להגיע לישראל, חלקן מתקיימות בפיטסבורג, אחרות נעשות במשותף - כאשר מתקיימים ביקורים הדדיים של מפעילי ופעילי התכניות בפיטסבורג ובישראל. תכניות אלה יוצרות את המעורבות ואת החיבור ואני בהחלט יכולה להעיד שב-14 השנים בהן אנו פועלים אכן הרחבנו את המעגלים בצורה בלתי רגילה. אנחנו מוכרים היום גם באזור שלנו וגם בפיטסבורג. רבים מבני הקהילה היהודית בפיטסבורג שהשתתפו באיזושהי פעילות, או במשלחת, או באירוח חברי משלחות שלנו מציינים כי הדבר העניק להם חוויה עוצמתית לכל החיים. מדובר הן בבני נוער והן במבוגרים. הקשר אכן 'עושה את זה'. אנחנו היום ממוקמים בפיטסבורג כתכנית מאוד חזקה בעלת סדר עדיפות גבוה, שאין לגביה סימני שאלה, גם במצב הכלכלי העכשווי, עם הירידה בתרומות והקושי לגייס אותן".

תכניות בולטות בשותפות בתקופת כהונתה של יעל רייך תמני בבקשה תכניות בולטות בשותפות בתקופת כהונתך

יעל: "בתכנון האסטרטגי של מדיניות השותפות חילקנו את הפעילות שלה ל-2 מישורים עיקריים: האחד - תכניות 'גשר לקשר', הכוללת תכניות המאפשרות לפיטסבורג להתחבר ולחוות את העולם היהודי, מדינת ישראל והאזור. החצי השני הן תכניות שיביאו לפיתוח האזור של כרמיאל ומשגב.

תכניות "גשר לקשר"

'פורום נשים' היא אחת התכניות הבולטות, הפועלת כמעט מאז תחילת השותפות, כאשר תכניות המסנה שלה משתנות. התכניות המובילות של הפורום, מבחינת העמקת הקשר עם פיטסבורג הן: האחת

כשאמרו לי: 'אל תברחי לנו אחרי שנה', לא האמנתי שאני אחזיק מעמד 8.5 שנים, כי זה באמת תפקיד מאוד קשה ושוחק, אבל הנה, אני מסיימת בנקודה חזקה וטובה שאפשר רק להתפתח ממנה הלאה, ובצורה חיובית.

- ספר בישול בו שותף פורום הנשים שלנו ושל פיטסבורג בחשיבה, רעיונות, כתיבת מתכונים עם הסיפור האישי המתלווה אליהם, בהפקה ובמכירה, שהכנסותיה מיועדות לפעולות של הפורום למען העלאת המודעות בקהילה למען בריאות האשה; השנייה - הוצאת אוגדן כרטיסי ברכה מצוריים של אמניות מכרמיאל, משגב ופיטסבורג. זהו פרויקט מורכב שכלל את בחירת הציירות, מיון ובחירת העבודות, הפקה ומכירת האוגדנים (ההכנסות גם כן לטובת פעילות הפורום למען בריאות האשה); השלישית - תכנית 'שורשים' - למידה משותפת של העולם היהודי, יציאה ביחד למחנות ההשמדה בפולין, הגעה של נשות פיטסבורג לישראל ליום הזיכרון וליום העצמאות - זאת הייתה תכנית מאוד עוצמתית; צעדת 'הילה בגליל' למען הגברת המודעות לסרטן השד - פרויקט שנלמד בפיטסבורג ומבוצע במשותף איתם, ובהמשך לו - הקמת 'מרכז הילה', שהוא מרכז תמיכה לנשים המתמודדות עם מחלת הסרטן, הנתמך על-ידי פיטסבורג; חנות 'משומשהו' שהוקמה ומונהלת על-ידי הפורום שהכנסותיה נתרמות לצרכי רווחה בכרמיאל ומשגב (מתנדבות החנות זכו ביום העצמאות השנה לאות 'יקיר משגב', מ.מ).

תכנית משלחת נוער לטקסים - תכנית מדהימה שפעלה השנה זו השנה השישית, במסגרתה יוצאים 10 בני נוער ממשגב ומכרמיאל לפיטסבורג כדי לערוך שם טקסים ביום הזיכרון ויום העצמאות בעצרות המרכזיות, בבתי הספר, בתנועות הנוער היהודיות ובמוסדות הקהילה. מבחינת פיטסבורג זו אחת התכניות הכי משמעותיות, כי היא מביאה אליהם את ישראל ואת העולם היהודי ב-2 מועדים מאוד חשובים, עם ניחוח נעורים ישראלי רענן וצעיר, המעוררת התרגשות והזהדה עמוקה בקהילה לעם היהודי ולישראל והשפעתה מאוד חזקה. הדבר ניכר בכמות המשתתפים המגיעים לטקסים המרכזיים, העולה משנה לשנה. במסגרת זו מתארחים בני המשלחת הישראלית אצל משפחות עם בני נוער בקהילה, יוצרים עימם קשר, שנמשך גם אחר כך בהתכתבות ובביקורים הדדיים, ולא אחת מחליטים בני הנוער בפיטסבורג להתגייס לצה"ל, בעקבות מפגש כזה עם בני הנוער שלנו. זה פרויקט משמעותי וחשוב.

תכנית שגרירים צעירים - הפועלת גם כן בתחום הנוער. זוהי תכנית ותיקה המאפשרת ל-20 בני נוער מכרמיאל-משגב ו-20 בני נוער מפיטסבורג לעסוק ביחד בנושאים של מנהיגות, כאשר חלק מהשהות היא בישראל, עם אירוח בבתים שלנו, המעניק את החוויה האישית-רגשית, שהיא אחת מאבני היסוד של השותפויות,

חברי ועדת ההיגוי מפיטסבורג נפרדים מיעל

יעל וחברי אחת מועדות ההיגוי

בני 25 עד 40 לנושא של תרומה לקהילה. עשינו את זה בשיתוף עם קבוצה מקבילה בפיטסבורג, שם המטרות קצת שונות והיעד העיקרי הוא להכניס אותם לתוך המעורבות והחשיבה בהמשכיות של העם היהודי ובגיוס תרומות. בנינו את 2 הקבוצות ביחד ויצרנו מנהיגות משותפת עם הפרייה הדדית, החשובה לשני הצדדים. אגב, ההקמה של 'שביל השותפות' המחבר בין כרמיאל למשגב, הוא רעיון שהתגבש ביחד בסמינר משותף שהיה לקבוצת המנהיגות הזאת, בפיטסבורג. פרויקט משותף שמפעילה הקבוצה הוא כפר הילדים בברמיאל: משפחות מפיטסבורג מלוות ילדים מכפר הילדים שנבחרו על ידי השירות הסוציאלי. אלה ילדים שכמעט אין להם בית שאליו הם יכולים לחזור. משפחות מפיטסבורג שומרות איתם על קשר, שולחות להם מתנות ומבקרות אותם כשהן מגיעות לארץ. קיים בתכנית האלמנט של החיבור בין המשפחות בפיטסבורג, לבין הילדים אותם הן מלוות, ודרכם נוצר החיבור שלהם לישראל ולאזור, שהוא חיבור ציוני-ערכי בו הם תורמים לאזור שלנו. במקביל, קבוצת 'יעד' המקומית מפעילה עבור כל ילדי כפר הילדים מספר פרויקטים במהלך השנה. לאחרונה הם ערכו להם יום פעילות אתגרי, בחנוכה הם הכינו איתם חנוכיות שהועברו לפיטסבורג ונמכרו ב'יריד ישראל', ועוד."

מימון התכניות ואופן אישורן

ליעל חשוב להדגיש שכל תכנית הפעילות של "שותפות 2000" באזורנו ממומנת מכספי תרומות של יהדות פיטסבורג המועברות לסוכנות היהודית להפעלה. "אין לנו שקל אחד ממדינת ישראל", אומרת רייך, "למעט המקרים בהם אנו חוברים בתכניות מיוחדות, כמו 'שביל השותפות', אליו גויסו תקציבים נוספים". ההשתתפות הכספית של הסוכנות היהודית היא עבור שרותי

נוספים, אולם אנחנו, כשותפות, נתנו את המימון ההתחלתי כדי להכין תכנית אב לתיירות שממנה ייגזרו פרויקטים נקודתיים לתיירות שיפתחו את האזור הזה של כרמיאל ומשגב כאזור תיירות. **שביל האופניים של השותפות** - אני רואה בו גם כן מיזם תיירותי שישים את האזור על המפה התיירותית בכל מה שקשור לרכיבת אופני-סטח ולפעילויות אחרות. לצורך פרויקט השביל הוקמה ועדה בה פועלים צוותים שונים, שעבדו קשה מאוד השנה: צוות תכנון השביל והנושאים הטכניים, צוות תכנון אירוע ההשקה וצוות שיווק. השלב הבא הקשור בשביל הוא פיתוח תכנית עבודה של אירועים שאינם קשורים רק לאופניים, אלא אירועים ספורטיביים, קהילתיים וחינוכיים אחרים, שיעשו שימוש בשביל השותפות. **"ניצנים" במשגב ו"כיף לי אביב" בכרמיאל** - פרויקטים שתמכנו בהם בעבר ועזרנו למצב, כ'סטארט-אפ', הם פרויקט 'ניצנים' במשגב, והפרויקט המקביל לו בכרמיאל "כיף לי אביב", למען ילדים בעלי צרכים מיוחדים.

כל אחד יכול יותר - פרויקט במשגב, שזו השנה השלישית שאנו תומכים בו. זוהי תכנית של ילדים עם קשיי למידה במגזר הבדואי בבתי הספר כמאנה וסלאמה. בזכות התכנית יש לילדים אלה אפשרות להיות במועדונות שמקדמת אותם, 3 פעמים בשבוע, כולל ארוחה חמה בצהריים. במהלך השנים גויסו לתכנית תקציבים נוספים, אך אנו ממשיכים לתמוך בה. תכנית זו ואחרות, למען האוכלוסייה הבדואית באזור, היא אחד המנדטים שקיבלה השותפות לבצע במסגרת הפיתוח הקהילתי באזור כרמיאל ומשגב, בו אנחנו רוצים לעזור ולתמוך. **קבוצת יעד** - תכנית שחודשה לפני כשנתיים והמהווה תמיכה שלנו בפיתוח מנהיגות עתידית גם לשותפות וגם לאזור שלנו. הכוונה היא להכניס אנשים צעירים

כפי שציינתי בתחילה, ואחר כך בני הנוער שלנו מתארחים בפיטסבורג בבתיים של אותם יהודים בקהילה, בפעילות משותפת שם.

תכנית של העובדים הסוציאליים - תכנית המאפשרת לעובדים סוציאליים מכרמיאל, משגב ופיטסבורג ללמוד ולהעשיר האחד את השני מבחינה מקצועית. אנחנו מקיימים 3 פעמים בשנה מפגשי למידה ב-Video-Conference, כאשר נושאי הדיונים נבחרים ביחד ובכל פעם צד אחר מכן את המאמרים. העובדים הסוציאליים מקיימים מפגש למידה עם הנחייה, הצגת מקרה ודיון עליו, שמעשיר את המשתתפים במפגש. מפעם לפעם מתקיימים מפגשי למידה של העו"סים כאן ובפיטסבורג. זוהי תכנית 'גשר' ממדרגה ראשונה, המחברת אנשי מקצוע דרך הלמידה המקצועית לנושא היהודי.

תכניות לפיתוח אזורי

תכניות אלה הפכו לחלק מהפיתוח האזורי במשגב ובכרמיאל. דוגמאות:

הקמת Call Center - של קופת חולים הכללית בכרמיאל, זוהי תולדה של תכנית שלנו בשותפות, אשר העסיקה פרויקטור לנושא - חברה מובילה בארץ שעזרה לנו לחבר בין האזור שלנו ליזמים שחיפשו מקומות להקים כאן בתי עסק ותעשיות, והיא סייעה לנו לעשות את החיבור ל-Call Center המעסיק היום כ-2,000 עובדים.

התמיכה השוטפת שלנו במט"י (מרכז טיפוח יזמות) - לולא המימון של השותפות אני סבורה שהם לא היו מצליחים למנף ולתחזק מרכז כזה, שהוא כה חשוב במתן מענה לעסקים הבינוניים והקטנים באזור.

תכנית אב לתיירות - תכנית אותה התחלנו להריץ בשנה הזו והיא עוד לא הסתיימה. זהו מהלך אזורי מאוד גדול שאנחנו מובילים. הצטרפו אלינו גופים ממשלתיים

כדי לארגן ולקיים את ועדת ההיגוי בחודש מאי ולחנוך את שביל השותפות, בעיצומה של ועדת ההיגוי, כשנציגי פיטסבורג נמצאים פה. "זו אכן הייתה תקופת עשייה קשה ואינטנסיבית ולכן נעתרתי לבקשה ובעצם, בדיעבד, גם הייתה לי הזכות לסיים עם פרויקט דגל כזה, שביל השותפות, שהוא משהו מאוד מרכזי, לדעתי, שיוכל אותו בשנים הבאות".

מדוע החלטת לסיים את תפקידך ולפרוש? את עדיין לא בגיל...

יעל: "נכון, אני עוד לא בגיל, אבל החלטתי שאחרי 25 שנים בסוכנות היהודית, ששליש מהן כיהנתי בתפקידי בשותפות, החלטתי שאני רוצה גם דברים אחרים, בכיוונים אחרים. לא ראיתי את עצמי ממשיכה בסוכנות היהודית בתפקידים אחרים, למרות שהיו דברים על הפרק. חשבתי שמציתי את עצמי בנושא הזה. אני רוצה לעשות יותר לביתי ולעצמי,

לצידה: קרן וייכמן, העוזרת שלה, איה עובדיה, רכזת "גשר לקשר" ומרסי לנג, נציגת הקהילה היהודית של פיטסבורג בישראל, "שעובדת איתנו בשיתוף פעולה מלא, וזה אינו מובן מאליו, אם מסתכלים על מקבילים אליה בשותפויות אחרות. כולנו עבדנו כצוות אחד וחשבנו ביחד, ובצורה זו הדברים עובדים יותר נכון", כך לדבריה של יעל, ובהחלט ניתן לזקוף עובדה זו לזכותה ולאופן הניהול שלה. יעל מציינת שותפים נוספים לעשייה: "יש לנו יושבי ראש מצוינים לשותפות. בשנה וחצי האחרונה עשינו מהלך של גיוס והכשרת מתנדבים חדשים, כדי לרענן את השורות והועדות, כמו: מיכל ורנר, תושבת כרמיאל, יו"ר הועדה לפיתוח אזורי, הילה בן דורי, תושבת כמון, יו"ר הועדה לבינוי קהילתי ולילך רנה, מכרמיאל, יו"ר ועדת נוער. אלה התחומים שאנו עובדים בהם, והן מוכיחות עצמן כישבות

הניהול, כלומר, משרתן של יעל רייך וקרן וייכמן, העוזרת של יעל, שירותי המשרד, וכן הנהייה והמערכת התמיכתית-ארגונית של המחלקה לישראל, אליה משתייכת השותפות. את תפקידה של איה עובדיה, רכזת "גשר לקשר" מממנת השותפות, והנושא מובא לאישור מידי שנה, כשדנים על התקציב. "בשותפות שלנו מעדיפים לממן כמה שפחות כוח אדם ויותר את הפעילות, למעט פרויקטורים, במידה וזקוקים להם לצורך הפעלת התכניות", מבהירה יעל, "המדיניות היא לא להעסיק כוח אדם לתכנית, אלא לעשות חיבורים עם גופים אחרים שאצלם אנחנו מפעילים תכניות, כך אנחנו מממנים את מרכיב הפעילות והגוף מממן את מרכיב השכר". לצורך מימון התכניות מוקצה תקציב לא קטן. השנה אושרו למעלה מ-\$500,000 לפעילות. "צריך לוודא שהכספים מוצאים בצורה שועדת ההיגוי אישרה אותם,

משנתפי משלחות שונות ופעילים במסגרת "שותפות 2000" כרמיאל-משגב-פיטסבורג

עם פחות מחויבות. הרגשתי שהגעתי לאיזושהו שלב שבו השארתי את חותמי, עשיתי משהו. אוני פורשת מהתפקיד עם הרבה סיפוק וגאווה. ראיתי את תפקידי כ'מנצח על התזמורת'.

הבאתי את השותפות למצב טוב מאוד, שיכול להמשיך בלעדיי. התוויית בשותפות התנהלות שכולם התרגלו אליה, אך יחד עם זאת, תמיד טוב לפנות לכיוונים חדשים כי אולי יש דברים שמי שמכהן שנים רבות בתפקיד אינו רואה. אני עוזבת שותפות מאוד מיוצבת שבהחלט יכולה להיפתח לשינויים. מחליפה אותי בתפקיד ענת שרביט, עובדת ותיקה בסוכנות, שהיא בעלת ניסיון בניהול שותפויות אחרות, ואולי היא תזוהה מגמות חדשות שאני לא ראיתי".

הטרמינולוגיה של "מנצח על תזמורת" כפי שבחרה יעל להגדיר את תפקידה, אינה קלישאה. למען הגילוי הנאות, אני מתנדבת בשותפות וגם הובלתי במסגרתה, משך שנתיים, פרויקט של "משלחת נוער לטקסים", בה הייתה לי הזכות לעבוד תחת שרביט המנצח שלה ולהיווכח

ראש רציניות ועובדות יפה. בוועדת ההיגוי האחרונה, שהתקיימה בחודש מאי, הן ניהלו לראשונה את הדיונים בוועדות שלהן במסגרת המשותפת, וזכו להרבה מחמאות. גם בוועדות פועלים חברים מתנדבים מעורבים, בעלי נכונות ומרץ לעשייה. לאחרונה הקמנו צוות משימה, בראשות שילה זטלר ממנוף, שידאג למתנדבים הפעילים בשותפות ויחשוב על תכניות העשרה וגיבוש. צוות משימה נוסף, הפועל בשיתוף פעולה עם פיטסבורג דואג לתחומי השיווק ויחסי הציבור ומייחצן את השותפות גם כאן וגם שם באמצעות עיתון אלקטרוני, כתבות בעיתונות המקומית, סרטי וידאו ותדמית ויש כוונות גם להיכנס לתקשורת האלקטרונית, עם הפנים לדור הצעיר.

פרישה ופרידה ראיתי את תפקידי מנצח על תזמורת"

יעל הודיעה על החלטתה לסיים את תפקידה ולפרוש בדצמבר 2008, אולם התבקשה להישאר בתפקיד עוד 5 חודשים

בהתאם לתכניות שאושרו. הדבר כרוך בתהליך ארוך: בתחילה אנחנו מוציאים 'קול קורא' עם הנושאים שבהם אנחנו רוצים לעסוק בשנה הקרובה. לאחר קבלת ההצעות אנו מבצעים תהליך של סינון, ועבור אלה שמתקבלות אנו דורשים לקבל הצעת עבודה מסודרת על גבי פורמט שקרוי אצלנו 'כרטיס פרויקט' המתאר את התכנית וגם את התקציב הדרוש לו. כרטיס הפרויקט מובא לדיונים בוועדות הרלוונטיות כאן ובפיטסבורג ורק בסוף מאשרים את התכנית ואת התקציב ומתחילים בהפעלתה, תוך מעקב שוטף במהלך השנה והערכתה בסיום השנה לגבי מידת עמידתה ביעדים ובמטרות, הגשמת הציפיות ובהתאם לכך, האם רוצים להמשיך בה או להפסיקה. באופן כללי המדיניות שלנו היא לא לממן את אותן תכניות לאורך זמן. אנחנו רואים את עצמנו כ'סטארט-אפ' לקידום רעיונות ולהריצם, ובהמשך, אם התכנית טובה, למצוא מקורות מימון אחרים".

הגורם האנושי בשותפות

ליעל חשוב לציין את עבודת הצוות שעבד

בעצמי שהיא אינה נוהגת לשים את עצמה במרכז, אלא נמצאת מאחרי הקלעים כדי לעזור למתנדבים ולבעלי התפקידים. עבורי היא מהווה דוגמה למנהיגות צנועה, שקטה ונחושה.

מהן תכונותייך?

יעל: "אני מרגישה מספיק צעירה לעשות גם דברים אחרים. אין לי כרגע משרה חדשה. אני בוחרת לקחת לעצמי 'פסק זמן', לבחון לאן פניי מועדות ולהמשיך הלאה. קיבלתי הרבה הצעות להתנדבות גם במשגב וגם בכרמיאל, אבל אני מאפשרת לעצמי לקחת לעצמי הפסקה". יעל ציינה כי היא רוצה לעשות לעצמה ולמשפחתה, וזה המקום להיכרות עם משפחת רייך מיובלים, שתמכה ואפשרה ליעל לעשות ימים ארוכים (וגם לילות) במסגרת תפקידה, ואף מעבר לזה: בעלה, משה, מהנדס תעשייה וניהול, משמש כיועץ לחברות ומפעלים ומשמש כדירקטור בחברה הכלכלית למשגב מזה שנים רבות.

יעל ומשה הם הורים למורן, עינב וארבל ז"ל. ארבל נפל ביולי לפני כשנתיים, בגיל 21, בפעילות מבצעית בעזה, במסגרת שירותו הצבאי כלוחם בגדוד הסיוור של גבעתי. עינב (28) סיימה לימודי חינוך מיוחד בתל-חי ועומדת להמשיך לתואר שני עם הסבה לעבודה סוציאלית, מורן (30) עוסקת שנים רבות ביוגה ולומדת להיות מורה ליוגה בשיטת ה"ינגר".

איך אתם מתמודדים עם השכול?

יעל: "אחרי שארבל נהרג קיבלנו החלטה משפחתית שאנחנו ממשיכים הלאה, אנחנו לא נופלים יחד איתו, וזה המוטו שלנו. זה מתבטא גם בהנצחה שעשינו לארבל ב'מצפה ארבל', אל מול מצוק הארבל ביום השנה לנפלו, וגם במתחם הנופי שחנכנו לזכרו ביובלים, ב-19 במאי, יום הולדתו.

למדנו שבשכול אין נכון ולא נכון. למשפחה שלנו הייתה החלטה משותפת, ואנחנו תומכים האחד בשני, להמשיך לחיות עם הזיכרון של ארבל, עם מצגת התמונות שלו במחשב בסלון שהיא כל הזמן איתנו, עם זה שאנחנו חושבים עליו ומדברים עליו".

האם יש קשר בין החלטתך לפרוש לנפילתו של ארבל?

יעל: "האמת היא שהיו לי מחשבות לפרוש עוד לפני שארבל נפל. זה גם היה משהו שארבל רצה. הוא אמר לי: 'מספיק!' אבל בגלל נפילתו החלטתי שזה לא זמן נכון לעשות שינויים כאלה וחייכתי. חזרתי לעבודה, לתקופה מאוד אינטנסיבית ולא פשוטה, ומצאתי את העיתוי המתאים בו השותפות מיוצבת וגם אני במצב טוב שאני פתוחה לדברים חדשים. כך שהתשובה שלי היא כן ולא. זה משולב. המחשבה המקורית הייתה עוד לפני כן, אבל חיכיתי

לתזמון המתאים לי ולסוכנות היהודית, שעקב צמצומים היא מאפשרת לותיקים לקום ולצאת, ואני ניצלתי את זה".

"האדם אינו אלא תבנית נוף מולדתו"

דברי הפרידה של רון שני, ראש המועצה, מייעל רייך, בטקס הצנוע (לבקשתה) שנערך במסגרת ועדת ההיגוי ב-12 בחודש מאי, הוא אמר:

"...שותפות 2000 שלנו, משגב, כרמיאל ופיטסבורג הינה שותפות חזקה, אמיצה ומשמעותית ביותר לכולנו. במסגרת שותפות זו נוצרו קשרים אמיצים בין הקהילות, וחשוב יותר, בין אנשים, קשרים המחזיקים מעמד לאורך שנים, ועתידם עוד לפניכם.

...הפרויקטים שיצאו לדרך ביוזמת השותפות הוליכו שינוי רחב בדפוס החשיבה וברמת שיתוף הפעולה השוטף בין הרשויות, בתחומי תיירות, סביבה, תרבות, עסקים ותחומים רבים אחרים שאינם מכירים בגבולות מוניציפאליים ואינם נעצרים בהם. תושבי כל הרשויות מפיקים ערך רב משיתופי הפעולה האלה. ואת כל זאת עשית בדרכך השקטה, העניינית, בתשומת לב לדברים גדולים כקטנים, ברתיעת מתנדבים ואנשי מקצוע לקידום השותפות והפרויקטים שיוזמה, ומעל לכל, ביחסי אנוש מעולים, ביצירת רצון לתרומה לקהילות ולשותפות, ובטיפוח הקשרים שנוצרו.

גם כשעברת, את ומשפחתך, את הגרוע מכל, ידעת לחזור ולהקריין את העובדה שהחיים נמשכים: זוכרים וממשיכים. 'האדם אינו אלא תבנית נוף מולדתו', כתב שאול טשרניחובסקי, וכך את, וגם משפחתך.

בשם תושבי משגב אני מודה לך מקרב לב על תרומתך לאזור ומאחל לך הצלחה רבה בכל אשר תפני".

רון שני היטיב להביע את רחשי ליבם של כל שותפיה של יעל לעשייה, כפי שבאו לידי ביטוי במיילים ובמכתבים הרבים שקיבלה, עם ההודעה על פרישתה.

"בלעדי כל המעורבים, בשכר ובהתנדבות, לא יכולנו להרים שותפות כזו מדהימה"

יעל: "בטקס הפרידה הודיתי לכולם וחזרתי ואמרת שראיתי את עצמי תמיד כמנצח על התזמורת אבל היה לי באמת צוות מצויין. גם הצוות שעבד איתי במשרד של השותפות - קרן ואיה, גם מרסי לנג וגם כל המתנדבים ויושבי הראש של השותפות. רוב השנים סקוט מן היה היושב ראש מטעם משגב. אני חייבת לציין את סקוט כמי שעשה עבודה התנדבותית מעל ומעבר, לאורך שנים, עם הרבה שעות שהוא הקדיש לשותפות, כדי לקדם את

החיבור של כרמיאל-משגב-פיטסבורג. בשנה האחרונה שימשה רומה מנור בתפקיד ולאחרונה התמנה ברוך רוזן. בצד של כרמיאל היושב ראש הוא עדי אלדר. עבדתי עם אנשים רבים, לרבות ראשי הרשויות: במשגב - ארז קרייזלר, בזמנו, ועכשיו רון שני, בכרמיאל - עדי אלדר; מנכ"ליות הרשויות - במשגב - אתי לוי ורומה מנור שהייתה לפני, בכרמיאל - חנה קובל; מנהלי מחלקות החינוך, מנהלות שירותי הרווחה, מנהלות יחידות ההתנדבות, מנהלי המתנסים במשגב ובכרמיאל, מנהלי אגפי הנוער ומחלקות הספורט במתנסים, מנהלי החברה הכלכלית, מט"י, מנהלי המתנסים, המתנדבים הרבים - עם כולם היה לי קשר מצויין. אני חושבת שאחד מהדברים שטווייתי יפה בבנייה של ההתנהלות של השותפות זה השילוב של אנשי מקצוע, בשכר, עם מעגל המתנדבים שהורחב מאוד השנה, התורמים רבות מזמנם ומכל הלב, וזה באמת איפשר לנהל את השותפות ולהצליח איתה, כי היה שיתוף פעולה אמיתי. גם האנשים שעבדו בשכר עשו הרבה מעבר לעבודה שהם מחויבים בה.

אני באמת רוצה להודות לכול המעורבים, מכל הלב, שבלעדיהם לא יכולנו להרים ולנהל שותפות כזו מדהימה.

זה לא תפקיד פשוט. זה תפקיד שדורש 'לרצות' גם את הרשויות, גם את הסוכנות היהודית, גם את פיטסבורג - לכל אחד יש מה להגיד וצריך ללכת בין הטיפות כדי להוביל את הדבר הזה על מנת שכולם יהיו מרוצים וישתפו פעולה. הייתה לנו תקופה מאוד קשה של משבר בין כרמיאל למשגב והשותפות כמעט התפרקה, והיינו צריכים הרבה כוחות, ונעזרנו גם בכוחות חיצוניים, כדי לשמור על השותפות ולהצמיח אותה. וכמו שאני רואה את זה, במשברים צריך להסתכל גם על הצי הכוס המלאה ואני חושבת שגם במקרה שלנו צמחנו מהמשבר הזה בצורה יפה וחזקה. לא סתם אנחנו מצויים במצב כזה שיכולנו להפעיל תכנית כזו גדולה כמו תכנית אב אזורית לתיירות ושביל השותפות' שגם הרשויות שותפות לו, לא רק בתמיכה, אלא גם במימון מכספיהן, מה שלא יכולנו לעשות בעבר.

ולכן, כשאמרו לי: 'אל תברחי לנו אחרי שנה', לא האמנתי שאני אחזיק מעמד 8.5 שנים, כי זה באמת תפקיד מאוד קשה ושוחק, אבל הנה, אני מסיימת בנקודה חזקה וטובה שאפשר רק להתפתח ממנה הלאה, ובצורה חיובית".

•••

גם אני, כמו האחרים, מאמינה שדרכה של יעל תהיה זרועה גם בעתיד באבני דרך של עשייה רבה ומשמעותית, וכל שנותר לי לומר לה הוא: תודה ובהצלחה!